

Προβλέψεις Ε.Επιτροπής για την πορεία της ολλανδικής οικονομίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προβλέψεις Ε.Επιτροπής για την πορεία της ολλανδικής οικονομίας	Σελ. 1
Δεύτερος εισαγωγέας - εξαγωγέας αγαθών στην Ε.Ε η Ολλανδία	Σελ. 1
Μεγαλόπνοο ολλανδικό έργο αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα	Σελ. 2
Επισφαλής η θέση της Ολλανδίας ως κόμβου για την παγκόσμια ψηφιακή υποδομή	Σελ. 3
Επέκταση εταιρείας ημιαγωγών ASML εντός Ολλανδίας	Σελ. 3
-Πορεία Χρηματιστηρίου Αμστερνταμ τον Μάρτιο και το τρίμηνο Ιανουαρίου—Μαρτίου -Προσεχείς εκθέσεις	Σελ. 4

Γενικά

Η ολλανδική οικονομία επιβραδύνθηκε σημαντικά το 2023, καθώς ο πληθωρισμός περιορίσε την ιδιωτική κατανάλωση και το δυσμενές εξωτερικό περιβάλλον τις εξαγωγές. Το 2024, η ανάπτυξη προβλέπεται να ανέλθει στο 0,8%. Τούτο θα οφείλεται στην αύξηση των μισθών και των δημοσίων επενδύσεων. Ωστόσο, οι επιχειρηματικές επενδύσεις αναμένεται να παραμείνουν ισχνές. Η ανάπτυξη προβλέπεται να επιταχυνθεί περαιτέρω το 2025, στο 1,5%, χάρη στην ιδιωτική κατανάλωση, στις επιχειρηματικές επενδύσεις και το εμπόριο. Το δημόσιο έλλειμμα αναμένεται να αυξηθεί και να διαμορφωθεί στο 2,1% του ΑΕΠ το 2025. Το δημόσιο χρέος προβλέπεται να παραμείνει περίπου σταθερό στο 46,8% του ΑΕΠ το 2025.

Αύξηση οικονομικής δραστηριότητας

Η ολλανδική οικονομία επιβραδύνθηκε σημαντικά το 2023 και η αύξηση του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο αναιμικό 0,1%. Το πραγματικό ΑΕΠ συρρικνώθηκε τα τρία πρώτα τρίμηνα του έτους πριν επιστρέψει σε μέτρια ανάπτυξη το τέταρτο τρίμηνο. Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στους κύριους εμπορικούς εταίρους της Ολλανδίας είχε

ως αποτέλεσμα μείωση εξαγωγών.

Το 2024, η ανάκαμψη των μισθών θα στηρίξει την ιδιωτική κατανάλωση. Η οικονομία αναμένεται να ωφεληθεί από την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την πράσινη μετάβαση και την άμυνα. Ωστόσο, οι επιχειρηματικές επενδύσεις προβλέπεται να παραμείνουν περιορισμένες λόγω ελλείψεων εργατικού δυναμικού και «στενών» οικονομικών συνθηκών. Το εμπόριο αναμένεται να έχει μικρό αρνητικό αντίκτυπο στην αύξηση του ΑΕΠ το 2024. Συνολικά, το πραγματικό ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,8%.

Το 2025, η ανάπτυξη αναμένεται να ανέλθει στο 1,5%, καθώς η αύξηση μισθών και η πτώση του πληθωρισμού συνεχίζουν να υποστηρίζουν το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Επιπλέον, οι προοπτικές για τις επιχειρηματικές επενδύσεις και το εμπόριο αναμένεται να βελτιωθούν λόγω χαλάρωσης των χρηματοοικονομικών συνθηκών και ενός ευνοϊκού εξωτερικού περιβάλλοντος.

Η αγορά εργασίας

Η αγορά εργασίας παραμέ-

νει περιορισμένη συνολικά, ωστόσο με σημάδια χαλάρωσης. Ενώ ο αριθμός των κενών θέσεων εργασίας μειώνεται, συνεχίζει να υπερβαίνει τον αριθμό των ανέργων. Η αύξηση της απασχόλησης επιβραδύνεται επίσης και το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να ανέλθει στο 3,9% το 2024 και 4% το 2025. Λόγω της στενής αγοράς εργασίας και του πληθωρισμού, οι μισθοί κατέγραψαν αύξηση 6,2% το 2023. Η αύξηση μισθών προβλέπεται το 2024 στο 5,9% 3,8% το 2025.

Μείωση πληθωρισμού

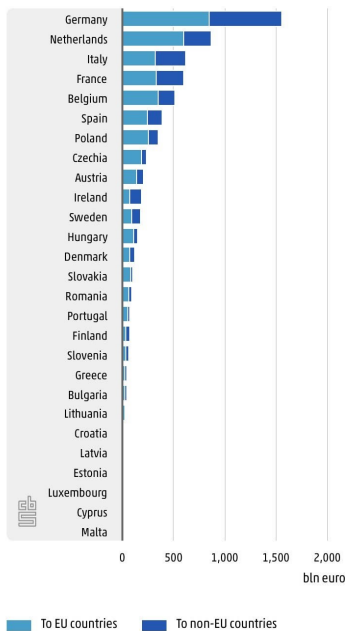
Ο πληθωρισμός μειώθηκε σημαντικά το 2023, από 7,2% το πρώτο τρίμηνο σε 0,4% το τέταρτο τρίμηνο. Ο χαμηλός πληθωρισμός το δ' τρίμηνο μπορεί να αποδοθεί κυρίως σε σημαντική μείωση των τιμών ενέργειας. Ο πληθωρισμός εξαιρουμένης της ενέργειας και των τροφίμων αναμένεται να μειωθεί καθώς ο πληθωρισμός των υπηρεσιών παραμένει σχετικά υψηλός καθώς στηρίζεται από σημαντική αύξηση μισθών. Ο ετήσιος πληθωρισμός προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,5% το 2024 και 2% το 2025.

Σύνταξη - Επιμέλεια
Ευάγγελος Δαϊρετζής

Οικονομικοί δείκτες—Προβλέψεις

	2023	2024	2025
Αύξηση ΑΕΠ (%)	0.1	0.8	1.5
Πληθωρισμός (%)	4.1	2.5	2.0
Ανεργία (%)	3.6	3.9	4.0
Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	-0.3	-2.0	-2.1
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	46.5	47.1	48.4
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	10.1	10.2	10.2

Δεύτερος εισαγωγέας - εξαγωγέας αγαθών στην Ε.Ε η Ολλανδία

Η Ολλανδία είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εισαγωγέας και εξαγωγέας αγαθών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά τη Γερμανία διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο ως διανομέας αγαθών, προερχόμενων από μη ευρωπαϊκές χώρες, εντός της Ε.Ε. Σύμφωνα με την Ολλανδική Στατιστική Υπηρεσία (CBS), το 2023 η χώρα εισήγαγε αγαθά αξίας 780 δισ. €, ενώ μόνο η Γερμανία εισήγαγε περισσότερα αγαθά (1.353 δισ. €). Το 2023, η Ολλανδία εισήγαγε από χώρες εκτός ΕΕ (458 δισ. €) σχεδόν όσο και η Γερμανία (472 δισ. €). Συνολικά το 59% των ολλανδικών εισαγωγών προέρχεται από χώρες εκτός ΕΕ.

Η Ολλανδία δέχεται μεγάλο όγκο αγαθών από την Κίνα, ενώ η Ιρλανδία είναι κυρίως προσανατολισμένη στις ΗΠΑ και το Ην. Βασίλειο. Η Γερμανία, αντίθετα, εισάγει σχετικά σε μικρό ποσοστό 35% από χώρες εκτός ΕΕ, ενώ εισά-

γει περισσότερο από άλλες χώρες της ΕΕ, όπως η Ολλανδία. Συνολικά, το 39% των αγαθών της Ευρώπης εισάγεται από χώρες εκτός ΕΕ.

Όσον αφορά τις εξαγωγές, η Ολλανδία, με εξαγωγές αξίας 866 δισ.€ το 2023, κατατάσσεται στη δεύτερη θέση στην ΕΕ μετά τη Γερμανία (1.562 δισ. €). Το 70% των ολλανδικών εξαγωγών κατευθύνεται σε χώρες της ΕΕ. Από τις ολλανδικές εξαγωγές προς την ΕΕ, τα δύο τρίτα αποτελούν επανεξαγωγές. Οι ολλανδικές εξαγωγές προς Κίνα (3%) και τις ΗΠΑ (5%) είναι σχετικά μέτριες σε σύγκριση με αντίστοιχες γερμανικές προς την Κίνα (6%) και προς τις ΗΠΑ (10%). Συνολικά το 54% των γερμανικών εξαγωγών προορίζονται για χώρες της ΕΕ.

Το 2023, η Ολλανδία ήταν ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος των γειτόνων της, Γερμανίας και Βελγίου.

Ωστόσο προ 20 ετών, η Ολλανδία δεν ήταν ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος οποιασδήποτε άλλης χώρας της ΕΕ. Εκείνη την εποχή, το Βέλγιο συναλλάσσονταν περισσότερο με τη Γερμανία, ενώ η Γερμανία με τη Γαλλία. Ο κύριος εμπορικός εταίρος της Ολλανδίας ήταν η Γερμανία.

Ειδικότερα, η Γερμανία είναι ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος για το ήμισυ (13) των κ-μ της ΕΕ. Αυτό οφείλεται στην οικονομική σημασία της Γερμανίας ως εξαγωγέα, καθώς και στην κεντρική της θέση στην ΕΕ. Η Ιταλία είναι ο κύριος εμπορικός εταίρος για τρεις χώρες της ΕΕ (Μάλτα, Κροατία και Ελλάδα). Σε σύγκριση με το 2003, η Γερμανία είναι πλέον ο κύριος εμπορικός εταίρος για λιγότερες χώρες (από 17 χώρες σε 13) και η Γαλλία σε μία από 3 προ 20ετίας.

Μεγαλόπνοο ολλανδικό έργο αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα

Το πρώτο μεγάλο έργο αποθήκευσης CO₂ στη Βόρεια Θάλασσα με την επωνυμία Porthos ξεκίνησε το 2018 με αρχικό προϋπολογισμό 500 εκ. € και το κόστος σήμερα λόγω πληθωρισμού και αύξησης κόστους υλικών έχει αυξηθεί στα 1,3 δισ.

Το έργο Porthos είναι ένα από τα πρώτα έργα αποθήκευσης άνθρακα σε άδεια υποθαλάσσια κοιτάσματα φυσικού αερίου στη Βόρεια Θάλασσα. Οι υποστηρικτές του έργου θεωρούν την αποθήκευση CO₂ ως σημαντικό μέσο μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Ωστόσο, τεχνικά και οικονομικά

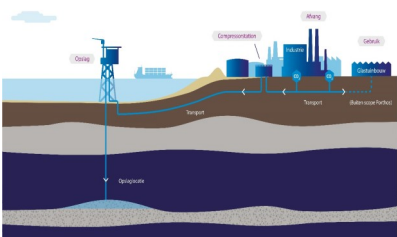
εμπόδια προκαλούν σκεπτικισμό σχετικά με την επίτευξη εν λόγω έργου.

Στόχος είναι η αποθήκευση 2,5 εκ. τόνων CO₂ ετησίως στις εγκαταστάσεις του έργου Porthos μέχρι την επίτευξη της μέγιστης χωρητικότητας των 37,5 εκ. τόνων σε 15 χρόνια. Εν λόγω ετήσια αποθήκευση θα μπορούσε να μειώσει κατά 1,5% τις εκπομπές της Ολλανδίας. Η κατασκευή του έργου αναμένεται να ξεκινήσει επίσημα τον επόμενο μήνα, ενώ η αποθήκευση CO₂ θα καταστεί εφικτή από το 2026.

Από οικονομικής πλευράς,

τα έργα αποθήκευσης άνθρακα θεωρούνται αυξημένου ρίσκου. Ως εκ τούτου, στην Ολλανδία, τρεις κρατικές εταιρείες ήτοι Λιμάνι του Ρότερνταμ, Gasunie και EBN αναλαμβάνουν το δοκιμαστικό εγχείρημα. Η Κυβέρνηση εγγυάται στους πελάτες του έργου, εταιρείες υψηλών εκπομπών ρύπων όπως Shell και Air Liquide, ότι δε θα υπάρξει οικονομική ζημία.

Τέλος, σημειώνουμε την ανάθεση κατασκευής και προμήθειας σωλήνων για το έργο Porthos στη «Σωληνοργεία Κορίνθου», με σύμβαση αξίας άνω των 30 εκ. ευρώ.

<https://www.economicboardzuidholland.nl/input-verkiezingsprogrammas-2023-het-porthos-project-kan-doer/>

Επισφαλής η θέση της Ολλανδίας ως κόμβου για την παγκόσμια ψηφιακή υποδομή

Σύμφωνα με δημοσίευμα, η Ολλανδία έγινε «κατά τύχη» ο κόμβος της διεθνούς κίνησης στο Διαδίκτυο. Σε αντίθεση με άλλες χώρες, η ολλανδική κυβέρνηση εξέδωσε σειρά αδειών όταν δημιουργήθηκε το Διαδίκτυο και με τις κατάλληλες επενδύσεις κατέλαβε σημαντική θέση στη διεθνή κίνηση στο ίντερνετ. Ωστόσο τα καλώδια Διαδικτύου που καταλήγουν στην χώρα πρέπει να αντικατασταθούν ενώ ήδη άλλες χώρες επενδύουν σημαντικά για εγκατάσταση νέων θαλάσσιων καλωδίων. Η Ολλανδία πλέον γίνεται λιγότερο ελκυστική για εταιρείες και ερευνητές που χρειάζονται ταχύτατες και ευρείες συνδέσεις στο Διαδίκτυο και με δυνατότητα αποθήκευσης πολλών δεδομένων. Και στην αναζήτηση για την κατασκευή νέων κέντρων δεδομένων, οι εταιρείες σε αυτόν τον τομέα «αγνοούν» επίσης την Ολλανδία.

Το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί την ψηφιακή υποδο-

μή «σημαντικό θεμέλιο για την ψηφιοποιημένη κοινωνία μας, το οποίο συμβάλει στην τρέχουσα και μελλοντική ικανότητα κερδών της οικονομίας. Όμως, η σχετικά υψηλή κατανάλωση ενέργειας των κέντρων δεδομένων, έχει φέρει τον κλάδο σε δυσμενή θέση».

Η θέση του πρωτοπόρου που με κατάλληλη πολιτική και επενδύσεις κατέλαβε η Ολλανδία, κινδυνεύει πλέον να καταστεί πρόβλημα: τα υπάρχοντα καλώδια είναι παλιά και θα παροπλιστούν τα επόμενα χρόνια. Νέα καλώδια καταλήγουν στην Δανία, Ισπανία και Γαλλία, όπου οι κυβερνήσεις των χωρών αυτών έχουν επωμιστεί μέρος του κόστους. Η Ιρλανδία προσπαθεί να εξασφαλίσει ένα νέο καλώδιο που συνδέει την κυκλοφορία Διαδικτύου μεταξύ Ασίας και Ευρώπης μέσω Καναδά με εγγύηση 1 δισ. ευρώ.

Βουλευτές επισημαίνουν ότι «ενώ η Ολλανδία τείνει

να αφήνει τα πάντα στην αγορά, γειτονικές χώρες επενδύουν σε συνδέσεις με υποθαλάσσια καλώδια. Το κόστος δεν είναι υψηλό, η κατασκευή ενός τμήματος αυτοκινητόδρομου είναι πολύ ακριβότερη». Επισημαίνουν επίσης ότι δεν πρόκειται απλώς για ένα οικονομικό εγχείρημα, αλλά αφορά και την ασφάλεια. Τα θαλάσσια καλώδια είναι ένας ενδιαφέρον στόχος για τρομοκράτες ή χώρες με κακές προθέσεις.

Επί του παρόντος, σχεδόν όλες οι επικοινωνίες από την Ευρώπη προς την Κίνα και τη Νοτιοανατολική Ασία διέρχονται από δύο ζώνες συγκρούσεων: την Ρωσία και την Ερυθρά Θάλασσα. Για να διασφαλιστεί η ασφάλεια της κίνησης στο Διαδίκτυο, πρέπει να εγκατασταθούν νέα καλώδια που θα διασχίζουν τον Βόρειο Πόλο.

<https://www.linkedin.com/pulse/infrastructure-changes-how-ensure-stability-scott-bissessar-mkv4e/>

Επέκταση εταιρείας ημιαγωγών ASML εντός Ολλανδίας

Η ASML επέλεξε για την υλοποίηση σχεδίων μεγάλης κλίμακας επέκτασής της το Αϊντχόβεν από την ανάπτυξη της στην Γαλλία ή την Γερμανία. Ο κορυφαίος διεθνώς κατασκευαστής μηχανών τσιπ έχει υπογράψει δήλωση προθέσεων με τον δήμο για επέκταση σε τοποθεσία που καλύπτει έκταση ίση με 143 γήπεδα ποδοσφαίρου.

Πρόσφατα, ο ταχέως αναπτυσσόμενος και «leader» διεθνώς κατασκευαστής μηχανών ημιαγωγών, απείλησε να μετακομίσει στο εξωτερικό για περαιτέρω επέκταση. Αιτία ήταν τα σχέδια της Χάγης να

περικόψει τα φορολογικά προνόμια των μεταναστών και να φορολογήσει τα προγράμματα επαναγοράς μετοχών. Η ASML προμηθεύεται σημαντικό μέρος των τεχνικών της από το εξωτερικό και είναι ο μεγαλύτερος αγοραστής ιδίων μετοχών μεταξύ των ολλανδικών χρηματιστηριακών κεφαλαίων.

Η «απειλή» της ASML προκάλεσε αναταραχή στην απερχόμενη κυβέρνηση η οποία δημιούργησε γρήγορα μια ομάδα έργου - με το όνομα «Μπετόβεν» - και ανακοίνωσε τέλη Μαρτίου ότι θα αποδε-

σμευθούν 2,5 δισ. ευρώ για την ανάπτυξη υποδομών στην περιοχή του Αϊντχόβεν. Οι επενδύσεις αφορούν, μεταξύ άλλων, την εκπαίδευση, το οδικό δίκτυο και την στέγαση.

Με τη νέα τοποθεσία, η ASML αναμένει να διπλασιάσει τον κύκλο εργασιών της στην Ολλανδία. Ο αριθμός των εργαζομένων θα διπλασιαστεί επίσης από 20.000 σε 40.000. Η ASML χρησιμοποιεί μεγάλο αριθμό εγχώριων και ξένων προμηθευτών (3000 περίπου) για τη συναρμολόγηση των μηχανημάτων τσιπ.

<https://dunyanews.tv/en/Technology/796295-Dutch-government-scrabbling-to-keep-ASML-in-Netherlands->

Διεύθυνση:
Amaliastraat 1, 2514 JC The Hague,
The Netherlands

Ωράριο (ώρα Ελλάδος):
09.00 - 17.00

Τηλέφωνο:
(0031 70) 356 1199

Ηλ. Ταχυδρομείο:
ecocom-hague@mfa.gr

Ιστοσελίδα
www.agora.mfa.gr

Χρηματιστήριο Αμστερνταμ Μάιος 2024

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Εκθεση Ιδιωτικής Ετικέτας PLMA στο Αμστερνταμ

Πραγματοποιήθηκε στις 28-29 Μαΐου στον εκθεσιακό χώρο RAI του Αμστερνταμ η διεθνής έκθεση ιδιωτικής ετικέτας PLMA. Πρόκειται για την σημαντικότερη έκθεση στον εν λόγω τομέα στην ευρωπαϊκή ήπειρο με παγκόσμια εμβέλεια και προσελκύει επισκέπτες από όλη την Ευρώπη καθώς και Μέση Ανατολή, Αμερική, Ασία και Αυστραλία. Πρόκειται επίσης για την σημαντικότερη έκθεση ελληνικού ενδιαφέροντος στην Ολλανδία. Στην έκθεση συμμετείχαν 2.800 εταιρείες-εκθέτες, και την επισκέφθηκαν περί τα 18.000 άτομα κυρίως προμηθευτές, λιανοπωλητές και χονδρέμποροι. Τα προϊόντα που παρουσιάστηκαν ήταν φρέσκα και κατεψυγμένα τρόφιμα, ξηρά είδη παντοπωλείου και ποτά καθώς και κατηγορίες εκτός τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων καλλυντικών, προϊόντων υγείας και ομορφιάς, νοικοκυριού και κουζίνας, κήπου και οικιακών ειδών.

Στην έκθεση υπήρξε πολυπληθής ελληνική συμμετοχή-ρεκόρ **107 επιχειρήσεων** κυρίως στον κλάδο των τροφίμων και των καλλυντικών. Η Enterprise Greece, η Promo Solution και η Great Exhibitions ήταν οι εταιρείες που διοργάνωσαν την ελληνική συμμετοχή. Οι Έλληνες εκθέτες, οι περισσότεροι των οποίων συμμετείχαν και σε προηγούμενες διοργανώσεις της PLMA, δήλωσαν ικανοποιημένοι από τις συναντήσεις τους με επισκέπτες κυρίως επιχειρηματίες από τις μεγάλες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Terminal Operations Conference & Exhibition	Εφοδιαστική αλυσίδα λιμένων και μεταφορές	11-13 Ιουνίου	https://www.tocworldwide.com/en/home.html	Rotterdam Ahoy, Ahoyweg 10, 3084 BA Rotterdam
GreenTech Amsterdam 2024	Τεχνολογία κηπουρικής	11 - 13 Ιουνίου	https://www.greentech.nl/amsterdam	RAI International Exhibition and Congress Centre Europaplein 1078 GZ Amsterdam
PROVADA	Έκθεση κτηματομεσιτικών υπηρεσιών	11 - 13 Ιουνίου	https://www.provada.nl/en/provada-2/deelnemen/	RAI International Exhibition and Congress Centre Europaplein 1078 GZ Amsterdam
Electric & Hybrid Marine Expo Europe 2024	Τεχνολογίες και εξαρτήματα ηλεκτρικής και υβριδικής φόρτισης και πρόωσης σκαφών	18 - 20 Ιουνίου	https://www.electricandhybridmarineworldexpo.com/en/	RAI International Exhibition and Congress Centre Europaplein 1078 GZ Amsterdam
Plastics Recycling Show Europe 2024	Ανακύκλωση πλαστικών	19 - 20 Ιουνίου	https://www.prseventeurope.com/prse2024/en/page/home	RAI International Exhibition and Congress Centre Europaplein 1078 GZ Amsterdam

Ελληνική συμμετοχή στην διεθνή έκθεση GreenTech (11-13 Ιουνίου)

Ο οργανισμός Enterprise Greece διοργανώνει για πρώτη φορά την ελληνική συμμετοχή στην διεθνή έκθεση γεωργικής παραγωγής & τεχνολογίας ανθοκομίας, κηπουρικής και φυτολογίας Green Tech 2024 που θα διεξαχθεί στο Αμστερνταμ 11-13 Ιουνίου.

Η ελληνική συμμετοχή απαρτίζεται από 7 επιχειρήσεις στους τομείς των θερμοκηπίων, έξυπνου φωτισμού, υγείας φυτών, ανθεκτικής καλλιέργειας κλπ.